

аудиторської групи щодо цього ризику і причин, що спричинили дане рішення.

Найбільш простим і ефективним способом отримання необхідної інформації про стан внутрішнього контролю основних засобів є отримання інформації з питань, які передбачені в опитувальнику для оцінки внутрішнього контролю. Крім того при огляді внутрішнього контролю необхідно прослідкувати рух інформації про основні засоби між посадовими особами. Для цього складаються блок-схеми руху інформації про основні засоби.

Опитувальник внутрішнього контролю і блок-схему слід читати паралельно, щоб отримати повне уявлення про важливіші сторони внутрішнього контролю. В кожному ланцюгу блок-схеми, де дається відповідне пояснення, аудитор знайде задокументовані докази, які допоможуть протестувати ефективність контролю і щорічних аудиторських процедур. Наприклад:

– виробничий персонал може підготувати пропозиції по кошторису основних засобів, які містять аналітичні оцінки;

– у звіті директорів і в кошторисі капітальних вкладень повинно міститись затвердження витрат;

– повинна бути представлена затверджена документація щодо розміщення, прийняття і готовності до експлуатації основних засобів;

– затвердження і контракти повинні бути задокументовані;

– повинна існувати відповідна система оброблення даних про покупки, розподіл і отримання готівки, яка генерує документацію по елементах господарських операцій з основними засобами.

Визначення ризику неефективності системи внутрішнього контролю завершується тестом комп'ютерного контролю. Наступні етапи щорічної аудиторської перевірки побудовані на припущенні, що ризик неефективності контролю вже встановлений і його значення підставляється в аудиторську модель для визначення максимального значення ризику невиявлення викривлень, що дозволить розрахувати бажане значення ризику неефективності аудиторської перевірки. Оцінка вже не буде результатом формальних розрахунків в рамках аудиторської моделі аудиторського ризику для більшості фірм, але елементи моделі аудитори будуть використовувати при складанні програми щорічної аудиторської перевірки.

Література

1. Арнс А., Лоббек Дж. Аудит: Пер. с англ. М.А.Терехова и А.А.Терехова /Гл. ред. серии UNCTC проф. Я.В.Соколов.– М.: Финансы и статистика, 2008.
2. Аудит : підручник / [О.А. Петрик, В.О. Зотов, Б.В. Кудрицький та ін.]; за заг. ред. проф. О.А. Петрик. – К.: КНЕУ, 2015.
3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: Видання 2012 року, Частина 1 та 2 /Переклад з англійської мови – К.: «Видавництво «Фенікс», 2013.

УДК 65:664:519.257

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА ПРОГНОЗУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ТА ПОПИТУ НА ПРОДУКЦІЮ ХАРЧОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Харкянен О.В.- к.т.н., доцент; Гладка Ю.А. - к.ф.-м.н., доцент;

Щетініна О.К. - д. ф.-м.н., професор.

Національний університет харчових технологій, Київський торговельно-економічний університет

Прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень, направлених на оптимізацію рівня витрат харчового підприємства, пов'язане з аналізом витрат попередніх періодів, прогнозуванням, пошуком шляхів їх зниження та

плануванням, а також дослідженням і прогнозуванням попиту на продукцію.

Забезпечення прибутковості роботи підприємства потребує постійного моніторингу та контролю рівню показників, пов'язаних з витратами виробництва продукції.

Особливої уваги особи, що приймає рішення (ОПР) потребує моніторинг та аналіз змін собівартості продукції. Для виявлення продукції, собівартість якої має тенденцію до зростання, у корпоративному сховищі даних харчового підприємства необхідно передбачити інформаційні структури для збереження даних про собівартість продукції в розрізі статей калькуляції та елементів витрат по цих статтях (наприклад, по статті калькуляції "Сировина та матеріали", яка є багатоеlementною і складається з сумарних витрат на сировину та матеріали).

Для ефективного прийняття рішень в циклі планування аналіз витрат проводиться:

- на етапі формування річного плану витрат,
- при підготовці операційного плану на поточний місяць,
- для контролю відхилень фактичних показників від планових.

В результаті проведення аналізу ОПР визначає перспективні напрямки зниження витрат:

- статті витрат, які мають найбільшу питому вагу в загальній сумі витрат;
- витрати, темп росту яких перевищує прибуток;
- формує заходи зі зниження собівартості продукції.

При цьому джерела підвищення ефективності діяльності підприємства поділяються на дві групи: економія витрат та зростання обсягів випуску продукції з метою задоволення потреб споживачів.

Основою для прогнозування собівартості та попиту на продукцію є накопичена в сховищі даних у вигляді часових рядів історична інформація про діяльність підприємства. Прогнозування з використанням інтервальних часових рядів $X_t = \{x_1, x_2, \dots, x_n\}$ (де t – момент часу, на який зареєстровано спостереження) дозволяє

будувати короткострокові та довгострокові прогнози, які базуються на виявленні закономірностей та аналізі тенденцій попередніх періодів. При цьому прогнозний рівень собівартості повинен відповідати критерію мінімізації витрат на виготовлення продукції, а прогнозний рівень попиту на продукцію - задовольняти можливості випуску продукції на потужностях підприємства та критерію беззбитковості.

Рішення даних задачі можна здійснювати як методами математичної статистики: екстраполяція тенденцій, кореляційно-регресійний аналіз, так і сучасними методами інтелектуального аналізу даних Data Mining.

Приймаючи рівень собівартості продукції, необхідно враховувати, що в ринкових та кризових умовах таке рішення завжди пов'язано з ризиком, оскільки, можуть непередбачувано змінюватись ціни на сировину та матеріали, електроенергію, інші ресурси, необхідні для виготовлення продукції. Відхилення фактичних витрат від прогнозованих може призвести до неочікуваних підприємством збитків. В умовах конкурентності успішно будуть функціонувати тільки ті підприємства, які зможуть динамічно пристосуватись до змін навколишнього середовища та управляти ризиками. Застосування системи управління ризиками дозволяє вчасно виявити, оцінити, локалізувати та проконтролювати доцільність прийняття прогнозів в якості рішень.

Отже, впровадження комплексного рішення щодо прогнозування собівартості та попиту на продукцію, оцінки ризиків прийняття прогнозних рішень на основі використання сучасних технологій сховищ даних та методів інтелектуального аналізу дозволить підвищити ефективність підготовки управлінських рішень в задачах планування діяльності харчового підприємства.

Література

1. Ярушкіна Н. Г. Интеллектуальный анализ временных рядов [Текст] : учеб. пособ. / Н. Г. Ярушкіна, Т. В. Афанасьєва, И. Г. Перфильєва. – Ульяновск : УлГТУ. – 2000. – 320 с.
2. Цимбалюк Л. Г. Управління витратами на підприємствах харчової промисловості [Текст] / Л. Г. Цимбалюк, Н. П. Скригун. – К. : Корпорація, 2006. – 156 с.
3. М'якшило О. М. Дослідження і розробка методів управління ризиками в діяльності харчового підприємства [Текст] / О. М. М'якшило, О. В. Харкянен // Наукові праці Національного університету харчових технологій. – К., 2014. – С. 105-113.